

*„Вірою ми розуміємо,
що біжи словом Божим
збудовані.”*

Єбр. 11:3

ВІРА Й НАУКА

108

ТРАВЕНЬ — ЧЕРВЕНЬ

1980

FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

108 MAY — JUNE 1980

Передплата: Річна 6.00 дол.
Піврічна 3.00 дол.

Передплату посилати на адресу:

"Faith and Science"
P.O. Box 1563
Des Plaines, Ill., 60018, U.S.A.

З М І С Т

1. Лагідність	1
2. Останні дні Дарвіна	2
3. Великий Ти!	3
4. Другий прихід Христа	4
5. Щасливі чисті серцем	7
6. Гордість	11
7. Ісус — Спаситель світу	12
8. Як пізнають людину	16
9. Крах епохи міфів (7)	17
10. Не самотній	25
11. Притча про кукіль	26
12. Унікальні чуда Ісуса	28
13. Два характери	31
14. Завбачення клімату	32
15. У хащах Колумбії	33
16. "Форте" і "піано"	35
17. Нехай існує Всеукраїнська Церква	36
18. Нові видання	37
19. Думки	37

ЛАГІДНІСТЬ

"Блаженні лагідні, бо землю впадкують вони".
— Матв. 5:5.

Жорстокий і образливий стає наш вік. Аж до болю. Майже на кожному кроці чигають грубощі і зневага.

А хочеться бачити ввічливе і люб'язне поводження. Так присмне обережне і тактовне ставлення. Або бодай уберегти себе від пастки повсюдного зла, не стати гіркістю для інших.

Щоб уникнути, серед хвилювань, ризику чи стати жертвою таких випадків, потягів і через те втратити самовладання і моральну свободу, належить мобілізувати всі сили своєї волі, розуму і почуття, бути в повному озброєнні.

І тут саме виступає ідея лагідності. Одна з високих і шляхетних християнських чеснот. У її плані — зберігати таку рівновагу духа, що не дозволяє виходити з норми при розбурханні образ і не піддається провокаціям нестримних дій. Ця якість стала одним із принципів науки Ісуса Христа. Сам Христос широко виявляв її у Своїм житті і закликав людей послуговувати нею: "Навчіться від Мене, бо Я лагідний і сумирний серцем, тож знайдете полегшу душам вашим" (Матв. 11:29).

Основна небезпека хвилювань, пристрастей і нижчих почуттів полягає очевидно в деякому фізіологічному зіпсутті тонких субстратів почуття, після чого ці субстрати вже позбавлені, принаймні на деякий час, здатності до праці вищої достойності, подібно як рука позбавляється своєї вправності до делікатних, тонких механічних операцій після певного грубого валового напруження м'язів.

Блаженний той, хто сильний переносити терпеливо всяку напасть і знаходить мир та задоволення в тій лагідній атмосфері, яку має у собі.

І. А. Б.

Останні дні Дарвіна

Ім'я Карла Дарвіна широко відоме по цілому світу як ученого природознавця, еволюційна теорія якого наробила чимало шуму в минулому віці. Його наукові теорії впроваджували навіть до філософії, якою захоплювалась чимала кількість послідовників. Слово "дарвінізм" стало синонімом еволюціонізму.

Однак, наприкінці свого життєвого шляху, Дарвін прийняв спасіння, яке Бог дає по Своїй благодаті кожному грішнику; він знову отримав здатність захоплюватися красою природи, здатність, яку, згідно з його автобіографією, він втратив протягом деякого часу.

Ось що оповідає про нього пані Хоп, запевняючи абсолютну вірогідність свого оповідання:

"Одного разу мене попросили побути із знаменитим Карлом Дарвіном, який зліг до ліжка за декілька місяців перед своєю смертю. Кожен раз, коли я бачила його, говорила собі, що його портрет був би чудовим живописом для музейної колекції, але ніколи я не відчувала це так виразно, як пополудні одного прекрасного дня. Сидячи у своєму ліжку, одягнений у свій пурпуровий вишитий халат, підтримуваний подушками, його погляд спрямований був на рівнину, оточену на обрії лісом, та на пшеничні поля, що блищали під со-

нячним промінням. Його шляхетне чоло і тонкі риси обличчя, здавалось, сяяли від задоволення, коли я ввійшла до кімнати. Одною рукою він показав на вікно і пейзаж, що він оглядав, тоді як у другій руці тримав Біблію, яку він досліджував.

— Що ви тепер читаете? — запитала я, сідаючи біля його ліжка.

— Послання до євреїв, — відповів він, — усе те саме Послання до євреїв; я називаю його царським посланням, бо величне воно.

Я зробила деякі натяки на думки деяких осіб про те, що стосується історії творіння та на їхнє пояснення перших розділів книги Буття. Його руки нервово стиснулись, на обличчі відбився глибокий смуток, і він видався мені справді нещасним тієї хвилини.

— Я був тоді молодий, — продовжував він, — з ідеями ще не сформованими; я відкидав кожен тасмницю, кожне припущення, запитуючи себе про все; на моє велике здивування, висловлені мною тези негайно збільшились як снігова грудка, і з цих розважань зробили навіть релігію.

Він затримався, а тоді висловив ще декілька думок про святість Божу та про велич святої Книги".

Березовий гай.

В. Д. Орловський.

ВЕЛИКИЙ ТИ!

Коли весною все порозцвітає,
Й почую я в діброві солов'я,
І пахощі чудові я вдихаю,
І в небеса дивлюсь блакитні я, —
Мій кличе дух із серця повноти:
О, Господи, — великий Ти!

ДРУГИЙ ПРИХІД ХРИСТА

(Продовження)

Значення сповнених пророцтв

Всі наведені раніше пророцтва сповнилися дослівно, а вони — це тільки малесенька частина того пророчого провіщення, що про нього ми могли коротко згадати. Ті, що читали та вірили словам Божим через пророків, коли прийшов Христос, привітали й прийняли Його, як Месію — Спасителя Бога; між ними були простодушні пастухи, високовчені мудреці зо Сходу, праведний Семен, пророчиця Анна, Христові учні й багато інших, які пішли слідом за Христом (Лк. 2:31-38). Інші ж, що полюбили темряву, гріх та неправду, не пізнали великих і славних днів Господніх відвідин, як Він перший раз прийшов на землю ради нашого спасіння (Мт. 23:37, Лк. 19:41-44).

Дослівне сповнення пророцтв про Перший прихід Христа вимагає дослівного пояснення і розуміння сповнення пророцтв про Його Другий прихід. Всі, хто пояснює ті пророцтва в переносному значенні, або в т. зв. духовному розумінні, помиляються дуже сильно, бо Бог дав нам, віруючим останніх часів, дуже докладний взірець, як нам пояснювати Його пророцтва, Його притчі та взагалі як розуміти Його святу науку. Все, що нам потрібне, це пильно вивчити все те, що Він уже вчинив, і все стане нам дуже ясным.

БОГ ОБ'ЯВЛЯЄ ТАЄМНЕ

Ми не можемо ні на хвилинку забути того, що Бог хоче, щоб ми докладно знали, що Він чинить, і щоб ми були приготовлені до всього, що станеться. Господь любить об'являти таїни Свої тим, хто бажає пізнати Його святу волю: "Бо не чинить нічого Господь Бог, не виявивши таємниці Своєї своїм рабам пророкам" (Ам. 3:7, пор. Дан 9:22-23).

Господь об'являв Свої задуми та плани вірному Авраамові, щоб він знав, що має статися з його родом (Бут. 18:17). Господь Ісус Христос об'являв нам волю Свого Небесного Отця (Ів. 16:47). Тільки через пізнання правди, переданої нам у Біблії, можна вийти з темряви несвідомості та незнання відносно того, що Бог чинить в історії людства. Якщо хто не знає волі Божої, те незнання не може бути йому вимовкою перед Богом на суді (Ів. 15:22-25), бо Він дав нам повноту Свого об'явлення в Слові Своїм (Рим. 11:25, 1 Кор. 10:1, 6, 1 Сол. 4:13). Господь не хоче, щоб люди ходили в незнанні, але щоб усі знали про те, що Він планує і творить (Ів. 15:15-16).

СИЛА ВІРИ ТА НАДІЇ

Пророча правда скріплює нашу віру й надію на Господа в час, як увесь світ тремтить від страху й переживання (Лк. 21:25-26).

ВІРА Й НАУКА

В останніх роках криза за кризою приходять на народи землі, немов люті хвилі, і кожна з них б'є людство сильніше та дошкульніше. Це спричинює багато непевності і страху. Люди тратять працю і не мають достатніх заробітків, щоб відповідно жити. Вони дивляться до свого майбутнього без надії і не мають потіхи нізвідки. Вони дуже сильно перейнялися тією непевністю про своє завтра. Але той, хто читав і прийняв до серця слова Біблії, той має світлу надію і велику певність. До віруючих у Нього Христос сказав: "Коли ж стане збуватися це, то випростуйтеся, і підійміть свої голови, — бо зближається ваше визволення!" (Лк. 21:28).

ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ЛЮДЕЙ

Правдиві християни мають тепер дуже важливе завдання, а саме: перестерегти безбожних і маловірних про все, що незабаром статися має. Але до виконання того важливого обов'язку перед Богом, потрібно добре познайомитися з Божою програмою, об'явленою в Біблії про наші дні.

Так само, як колись Іван Хреститель перед першим приходом Христа приготував людські серця й закликав їх до покаяння (Мт. 3:7-12), християни мусять тепер сповістити всім людям про Другий прихід Христа, який станеться вже дуже скоро, але тим разом прийдуть Божі суди та карання всіх грішників за те, що вони не покалися в своїх гріхах. Божий гнів дуже скоро запалить-

ся на всіх грішників, які не прийняли Його Улюбленого й Однородженого Сина Ісуса Христа, як свого особистого Спасителя від вічної загибелі (2 Сол. 1:7-9).

Як страшно було б, коли б Йона не перестеріг Ніневію і там загинуло б так багато людей, які навіть не знали про те, що Божий меч висів уже над їхньою потужною в той час державою (Йона 4:17). Кожний правдивий християнин сьогодні мусять бути Божим послом у цьому світі, щоб передати Божу вістку всім людям (2 Кор. 5:20). Але як страшно подумати та знати, що дуже багато християн у наші дні, подібно до Йони, відмовляються і втікають від свого святого обов'язку і перед Богом, і перед людьми, щоб якнайсерйозніше з повнотою любови перестерегти кожного грішника на його блудній дорозі до вічної загибелі. Бог буде вимагати відповіді від кожного віруючого та віруючої, хто знав про все, але цілком нічого не чинив у своїм житті, щоб перестерегти безбожного на його лукавій дорозі життя. О, як страшно не перестерегти грішних! Як страшно, коли проповідники не проповідують про ту важливу подію Приходу Христа та про настання Господнього дня: "І горе мені, коли я не проповідую Євангелії!" (1 Кор. 9:16). Горе кожному проповідникові, який сидить собі спокійно і не проповідує аж до часу, коли йому хтось не заплатить! Горе такому наймитові, коли він знає, а не виконує волі Божої, не покладаючись вповні на Господа! Горе такому про-

повідників, котрий, замість проповідувати Христову Євангелію і закликати людей до покаєння і віри в Христа, проповідує марну людську філософію, тратить дорогоцінний час на полову мудрости цього світу! (1 Кор. 1:18-25). Горе також кожному віруючому, який має тисячі різних можливостей у житті сказати невіруючому грішникові про можливість спасіння, щоб уникнути тієї великої караючої Божої руки! Горе, коли віруючі мовчать і не засвідчать про любов Божу тим, що гинуть! Кожний, хто знає Господа, а є байдужний до своїх ближніх, мусить докладно вивчити слова Божої перестороги до всіх віруючих, які є у Його Святому Слові, в Біблії: Єзекіїля 3: 17-21, 33:7-9, Дії 20:26-27. Дуже нерозумно тішитися тільки своїм спасінням, а не спасати інших, не виривати з вогню тих, що є на дорозі загибелі (Юда 22-23), бо можна виявити себе цілком неспасеним. Кров грішника Бог зажадає від вас, а того можете бути абсолютно певні!

ПІДТРИМКА СЕРЕД ТРУДНОЩІВ

Хто розуміє Біблію і вірить їй, як Слову Божому, про все, що вона говорить про наші дні, той може бути безпечний і сильний проти всіх духовних труднощів та небезпек, які приходять так несподівано. Біблія описує ті дні, як дуже важкі та трудні. Погляньте до 2 Тим. 3:1-13 й побачите, що в ці останні дні буде:

а. Велике відступлення від Бога й залишення християнських чеснот; люди підуть своїми неморальними дорогами, вв. 2-4;

б. Фальшива релігійність, яка буде виявлятися в лицемірстві; появиться багато неправдивих християн, вв. 5;

в. Люди будуть надмірно й нестримно йти за своїми пожадливостями; настане велика розбещеність, вв. 6-7;

г. Побільшаться до неймовірного ворожнечі, суперечності між людьми і буде розповсюджуватися швидко моральне зіпсуття, вв. 8-9;

г. Зросте незвичайно велико переслідування віруючих, яких будуть ненавидіти за їхнє чесне життя, вв. 10-12;

д. Злочинці будуть мати великий успіх у злому й у зводжуванні інших людей, в. 13.

Настане також великий духовний занепад по багатьох Церквах, про що сказано в 2 Тим. 4: 3-4, де бачимо наступне:

а. Здорові доктрини Біблії будуть відкинені й у нарузі;

б. У проводі Церков будуть неправдиві вчителі, які не будуть дбати про чистоту християнського життя членів Церкви;

в. Проповідники не будуть проповідувати Євангелії, а що тільки буде присмне для їхніх слухачів;

г. Люди не схочуть слухати Божої правди, щоб жити згідно з нею;

г. Люди будуть любити слухати оповідання, приклади і байки.

Подумаймо про всіх тих християн, які не люблять читати Біблії, ані доброї доктринальної книжки, але вони люблять байки, оповідання, жарти, а навіть такі, що й соромно чесній людині слухати.

Слово Боже учить нас, що навіть у таких важких обставинах великого відступлення і переслідування правдивий віруючий може визволитися від натиску сил лукавого і мати духовну перемогу над усяким злом через Господа Ісуса Христа, про що читаємо в 2 Тим. 3:14-17, де є наступне:

а. Важливість перебування в апостольській науці, щоб зберегтися від неправди всілякої, в. 14, пор. Дії 2:42;

б. Необхідність знання Писання для духовного росту в мудрості Божій, в. 15;

в. Потреба вживання Біблії

для навчання і себе, і інших людей, а не людської філософії, в. 16;

г. Мусить бути покора і готовість прийняти всякий докір через Слово Боже, в. 16;

г. Мусить бути бажання і готовість направити своє життя, щоб не чинити зла в очах Господніх, в. 16;

д. Потрібно над усе виявити любов до справедливості, досконалості та чинення добра, як це чинив наш Спаситель Ісус, в. 17, пор. Мт. 9:35.

Тому не залишаймо того великого світильника на нашій дорозі — Святої Біблії, але, досліджуючи все, що в ній сказано, застосуємо в нашій житті, знаючи, що дні вже короткі, бо Христос при дверях.

(Далі буде)

В. Домашовець

І. Думи

ЩАСЛИВІ ЧИСТІ СЕРЦЕМ

Христос у Нагірній проповіді виявив наступну таємницю людського щастя: "Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога" (Матв. 5:8).

Серце в Слові Божім означає більше, ніж звичайний орган тіла. Воно є центром морального, інтелектуального і духовного життя. Біблія говорить, що "з нього походить життя".

Блаженні, означає щасливі чисті серцем. Коли наше серце є центром нашої прихильності до

Бога, тоді наша любов до Нього буде чиста. Коли наше серце є центром наших побуджень, тоді наші побудження мусять бути чистими. Коли наше серце є центром Його волі, тоді наша воля буде чистою, і підвладною волі Його.

Ми готові запитати: Що означає чисті серцем? Чи це означає духовну досконалість?

Чисті серцем не означає, що ми маємо жити у відокремленому світі. Христос осудив фарисеїв за

їхнє фальшиве розуміння чистоти серця. Він сказав: "Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що подібні до гробів побілених, які гарними зверху здаються, а всередині повні трупних кісток та всякої нечистоти!" (Мт. 23: 27). Фарисеї думали, що для того, щоб подобатися Богові, потрібна зовнішня святість, наприклад, додержування певних обрядів, ритуалів релігійних і т. п. Але це не був Божий план тоді, і не є тепер. Усе це не спричинюється до чистоти серця, і не приносить щастя для душі.

Обряди та церемонії, хоч би найкращі були, безсильні очистити серце від його моральної нечистоти та зіпсуття. Тому фарисеї не були і тепер не є щасливими людьми. Їхній вигляд був невеселий, похмурий, ходили незадоволені, повні злоби та гніву. Чому? Тільки тому, що вони були сліпі щодо Божої концепції чистоти серця. Христос виразно сказав їм: "Фарисею сліпий, — очисти перше середину кухля, щоб чистий він був і назовні!" (Мт. 23:26).

Христос дивиться глибше, ніж на зовнішню святість. Він дивиться в серце людини. Бог судить більше те, що всередині, а не те, що назовні. Дивлячись на серце людини, Бог каже: "Людське серце найлукавіше над все та невигойне, — хто пізнає його? Я Господь, що досліджує серце" (Єр. 17:9-10).

Христос, знаючи серця людей, сказав: "Бо зсередини, з людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душогубства,

перелюби, здирства, лукавства, підступ, безстыдства, зазидующе око, богозневага, гордощі, безум. Усе зле це виходить зсередини" (Мр. 7:21-23). Тим Христос показав, як далеко від Бога є серце людини, та що природне серце готове до різного зла.

З цієї причини різні мирні договори, підписувані людьми, ніколи не тривали довго, а кінчалися війною, де мільйони гинули на полях бою, тому що серце людське є лихе. І для того Ісус сказав, що ми будемо щасливими лише тоді, коли в нас буде серце чисте. Давид, зрозумівши це, молився: "Серце чисте створи мені, Боже" (Псал. 50:12).

Якщо наше серце таке лихе, то що нам зробити, щоб його виправити?

Чимало людей, живучи далеко від Господа, думають, що певне добре оточення або наука, чи своя добра воля можуть перемінити їхнє серце, і вони стануть кращими. Це може звучати гарно, але безуспішно. Інші думають, що приписи чи доктрини зроблять перемену в серці. Але і це помилка. Можна досягнути зміну напрямку нашого життя, наших поглядів, але не переміни серця. Лише Господь може перемінити серце. Він не лише перемінить, — Він дає нове серце тим, хто піддається Його хірургії. Нам всім добре відома подія, що викликала сенсацію по цілому світу, коли доктор Бернард у Південній Африці виконав перший раз трансплантацію серця для своїх пацієнтів Блайборга і Вашканського. Згодом доктор Шум-

вей виконав подібну операцію для Касперака в Каліфорнії. І ці два лікарі зареєстровані в історії хірургії, як піонери трансплантації серця. Однак Біблія оповідає нам про найраннішого Хірурга, Який виконав трансплантацію серця вже над мільйонами Його пацієнтів. А цей найбільший Лікар є ніхто інший, як Бог. Він ще на початку віків сказав: "І дам вам нове серце і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоті" (Езек. 36: 26). Він робить цю операцію протягом усіх віків. Ця операція є доступною для кожної людини через віру в голгофську жертву Господа Ісуса Христа. І лише з новим, прощеним, очищеним серцем ми будемо в числі тих, про яких Христос сказав: "Щасливі чисті серцем".

Чистота серця є однією з умов для входу до Царства Небесного.

Без чистого серця не можливе чисте життя. Так як вже перед тим було згадано, що з серця виходить все, то не можна очікувати, щоб із нечистого серця щось чисте виходило. Тільки коли ми отримаємо нове і чисте серце від Господа, то станемо жити новим життям. Ап. Павло написав: "Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі!" (Фил. 2:5). Серце Ісусове було повне покори. І в серці, в якому Христос перебуває, гордість місця не матиме. Де є Христос, там злоба, заздрість, гнів і ненависть зникнуть. Серце Христове було повне співчуття, прощення та любови. І коли Христос в серці нашому, то і

в нас ці прикмети проявлятимуться.

Дехто запитав: Хіба таке життя можливе?

Так, з Христом є можливе. Ап. Павло сказав: "Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, — в Христі Ісусі" (Фил. 4:13). Христос не залишає нас самих. Він сказав до Своїх учнів: "Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку!" (Мт. 28:20). І для того учні Христові багато зробили, бо Він був з ними.

Христос уможливив чистоту людського серця через Свою смерть на хресті. І ця чистота є можливою для кожного, хто визнає свої гріхи перед Ним, як написано: "Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої" (1 Ів. 1:9).

Дух Святий через Слово Боже закликає нас до чистоти тілесної, розумової та моральної. Слово Боже говорить, що без святости ніхто не побачить Бога (Єв. 12: 14). Християнин повинен дбати про чистоту тілесну, бо наше тіло — "то храм Духа Святого, що живе у нас" (1 Кор. 6:19). Ап. Павло написав до Тимофія: "Бережи себе чистим" (1 Тим. 5:22). Господь також бажає, щоб ми були чисті нашими думками, як написано: "Що тільки чисте... думайте про це" (Фил. 4:8). "Бо як у душі людина собі думає, такою вона є" (Прип. 23:7). Звичайно, думки наші виявляються в наших учинках. Сказано, що думка є душа наших вчинків. У кни-

зі Буття читаємо, що за днів Ноя люди повсякденно думали тільки про лихе (Бут. 6:5). Подібне повторяється за нашого часу. Тому чистота думок є дуже важливою частиною життя людини, а зокрема християнина. Очевидно, коли наше серце чисте, то і думки будуть чисті.

Так само, коли наше серце чисте, то язик наш буде чистий і уста наші. Ап. Павло написав: "Нехай жодне слово гниле не виходить із уст ваших, але тільки таке, що добре на потрібне збудування, щоб воно подало благодать тим, хто чує" (Еф. 4:29).

Само собою зрозуміло, язик не буде чистий, якщо серце не є чисте. Язик є тим інструментом, що виносить наверх усе те, що міститься в серці, як написано: "Добра людина із доброї скарбниці серця добре виносить, а лиха із лихого виносить лихе. Бо чисте серце наповнене, те говорять уста його!" (Лк. 6:45).

Також чистота серця включає правдомовність. Біблія дуже багато говорить нам проти гріха неправдомовства. Це один із гріхів, що найлегше до нього потрапити. Коли учителька недільної школи запитала хлопця, що таке неправда, то він відповів: "Неправда — це є великий гріх, але найближча поміч в часі біди чи неприємного становища". Христос гостро докорив фарисеїв за їхню неправду. Він сказав: "Ваш батько — диявол, і пожадливісі батька свого ви виконувати хочете. Він... в правді не встояв, бо правди нема в нім,... бо він неправдомовець і батько неправді"

(Ів. 8:44). Неправдомовці є нарівні з лицемірами. Одні і другі часто говорять те, чим вони не є, і чого вони не роблять. Християнин повинен бути правдомовним у репрезентації себе. Іноді приходить слухати людину, яка почне оповідати про свої успіхи, працю і досягнення, — і часто аж повірити важко, чи це та сама людина, що ми її знаємо, чи хтось інший.

У Біблії оповідається нам про жахливі наслідки неправдомовців. Диявол був перший неправдомовець (Бут. 3:4). Каїн, забивши брата свого, Авеля, Богові сказав, що "не знаю" (Бут. 4:9). І нам відома доля Каїна. А в Новому Заповіті сказано про Анаїю і Сапфіру, які, щоб заховати гроші, сказали неправду в Церкві, і там загинули (Дії 5:3). А про останню долю неправдомовців, що їх чекає, ось так написано: "А всім неправдомовцям, — їхня частина в озері, що горить огнем та сіркою". І знов сказано: "Блаженні, хто випере шати свої, щоб мати право ввійти брамами в місто. А поза ним будуть... кожен, хто любить та чинить неправду" (Об. 21:8, 22:14-15). Ап. Павло перестерігає: "Тому-то, неправду відкинувши, говоріть кожен правду до свого ближнього" (Еф. 4:25).

Нам потрібно бути чистими у всіх справах щоденного нашого життя. Завсіди пам'ятати слова Господа Ісуса Христа: "Щасливі чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога". І потрібно молитись, як Давид: "Серце чисте створи мені, Боже".

ГОРДІСТЬ

На полі поважно колосся стояло
І голову, повну зерна, похиляло.
Між ними був колос, що також стояв,
Та голову вгору чомусь задирав.

Лагідний, тихенький десь вітер тут взявся
І тонкого колоса так запитався:
"Чому ти так вгору чоло задираєш?
Невже ти найбільшим тут бути бажаєш?"

І колос до вітру промовив урочо:
"Вдолині жара, а я дихати хочу!
До ніг моїх тут все колосся схилилось,
Віддать мені славу воно народилось!"

На те я існую, щоб тут панувати,
Щоб бути царем над колоссям незнатним".
Тут вітер аж дмухнув від сильного сміху,
Що колос порожній прийняв таку пиху.

І каже: "Немудрий, про овоч не дбаєш, —
Порожній угору свій лоб задираєш!
Тебе твій господар з надією сіяв,
Що ти даси овоч, про те він лиш мріяв!"

В жнива повний колос відправлять додому,
Тебе тут, безплідного, кинуть в солому.
Колосся, що повне, дасть хліб — в тім суть діла,
Солому ж підпалять вогнем, щоб згоріла".

Так люди без Бога порожні бувають...
Про власну душу, про небо не дбають.
Якби ще сьогодні вони схаменулись, —
З ледачих доріг до Христа навернулись!

Христос би простив їм усю їх провину,
І взяв би на руки, як батько дитину.
Вони б, як солома, в огні не горіли,
А з богом у небі навіки б раділи.

Адам Штурма

ІСУС — СПАСИТЕЛЬ СВІТУ

До людей усіх часів ап. Павло сказав такі важливі слова: “Для вас було послане слово спасіння цього!” (Дії 13:26).

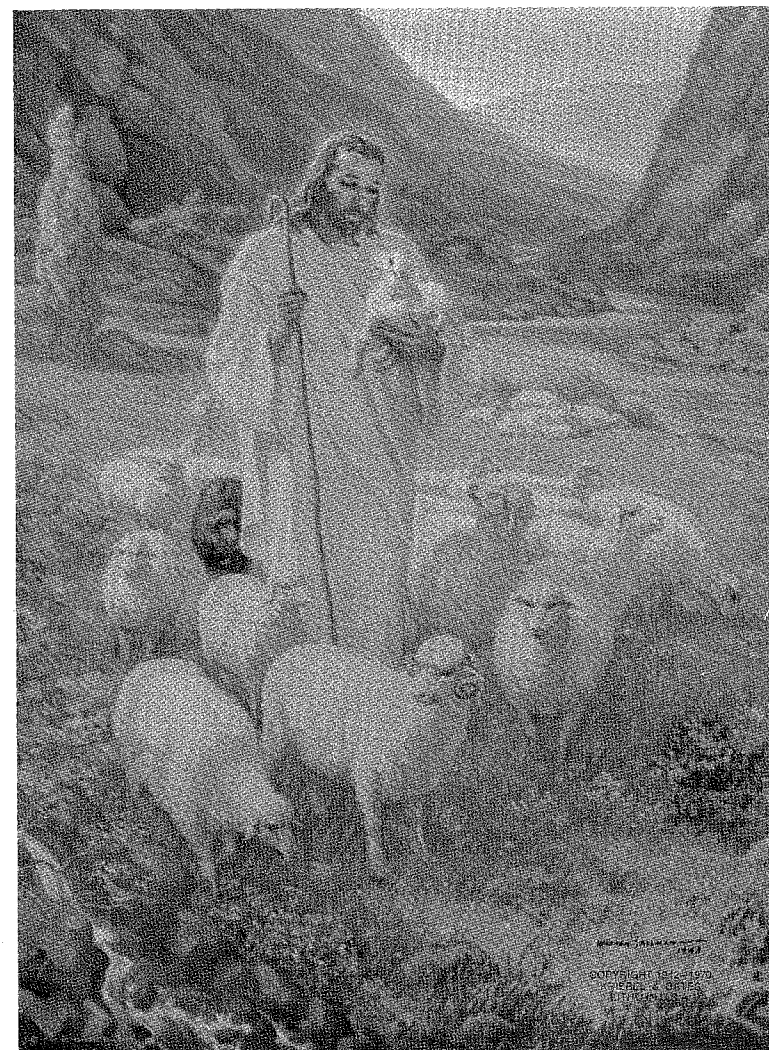
У часах нашого модерного віку з софістичним суспільством, яке до кожного питання ставить особливим упередженням і критикою, неодноразово захитувана історичність Особи Ісуса Христа є без найменшого сумніву встановлена й утверджена. Безбожники минулих віків прийшли до дуже нерозумного висновку, що як їм удасться захитати історичні основи Євангелії, то християнство втратить своє угрунтовання та свою силу. Так протягом деякого часу раціоналісти старалися відокремити історичного Христа від Того, що є в Євангеліях, цілком невдало. Процес їхнього аргументування довів не тільки історичність Христа, але й автентичність Євангелій. Так раціоналісти разом з релігійними модерністами понесли цілковиту поразку та посоромлення.

Що ж залишилося для модерних атеїстів? Нічого іншого, як зайнятися безпідставним заперечуванням істотності Особи Христа, послуговуючись давньою юдейською байкою про міфологічне походження євангельських історій про Христа. Але ап. Павло вже давно писав Титові відносно віруючих, “щоб у вірі здорові були, і на юдейські байки не вважали, ані на накази людей, що від

правди відвертаються” (Тит 1:13-14). У цьому столітті навіть єврейські вчені змінили своє ставлення до цього важливого питання і визнали Ісуса Христа історичною Особою так само, як визнав і записав про Нього юдейський історик першого сторіччя Йосип Флавій, і признали Його за одного з їхніх етичних учителів, хоч не визнали ще Його за свого Месію.

Саме тією проблемою займалися учні Ісуса Христа, апостоли первохристиянства. Вони на підставі пророцтв Старого Заповіту доказали, що Той Ісус Христос, Який народився у Віфлємі, Який проповідував Євангелію Царства Небесного, Який був виданий первосвящениками римлянам на розп'яття, — Він третього дня воскрес із мертвих за Писанням і вознісся на небо, бо Він був саме Той обіцяний пророками не тільки Месія для Ізраїля, але також Спаситель і Відкупитель людей усього світу. Отже, вони довели, що в Христі Ісусі Бог дав сповнення всіх обітниць щодо найважливішої проблеми людства — знищення гріха людей та примирення їх з Богом.

Людство старається шанувати великих людей минувшини. Особливу славу мають ті, які zostавили корисну спадщину, удосконалили мислення, просвічення розуму або покращання суспільних взаємовідносин, — які зумовили піднесення людства на ви-

Добрий Пастир.

щий рівень духовного та культурного життя.

Але Христос не належить до таких великих людей, — Він є над усіма, бо Він є унікальний і Його не можна навіть зарахувати до тих найбільших. За обітницею і за пророцтвами Писання Спаситель мав бути тільки Бог, бо лише Бог може спасти людей від їхніх гріхів. За свідченням апостолів — Ісус Христос заповнив усі вимоги й передумови, провіщені у Святому Письмі.

Коли б хтось з великих людей прийшов до вас, ви напевно приклали б усіх старань відповідно Його привітати та належно прийняти, але Христові належить упасти до ніг у найглибшій пошані та в щирім поклонінні, бо Він є наш Творець і Спаситель. Він є наш Господь і наш Бог! Він сказав про Себе найбільші думки, — Він заявив: “Я — світло для світу! Я — воскресіння і життя! Я — Пастир Добрий! Я — хліб життя! Заки Авраам був, — Я є! Я — дорога і правда і життя! Ніхто не приходив до Отця, якщо не через Мене!” Це тільки Бог міг сказати такі слова про Себе. Ніхто з людей не може навіть думати про себе такими високими категоріями, як Христос, бо Він є Однороджений Син від Отця; поза Ним нема іншого такого, як Він! Він — унікальний! “Христос, що Він над усіма Бог, благословенний навіки, амінь!” (Рим. 9:5).

Подумайте на хвилину, що саме відрізняє Христа від інших великих людей на землі. У Єван-

геліях читаємо, що люди дивувалися з Його слів, бо Він говорив з авторитетом і ніхто не говорив, як Він. З Його слів дивуються люди донині. Його слова були лагідні — але певні, приємні — але авторитетні, ласкаві — але непоборні. Його наука є нескитна, а Його вимоги — невідкличні протягом усіх віків. Дослівно тисячі великих вчених і видатних мислителів не могли перевищити Христа в науці. Найславніші філософи та найбільш талановиті дослідники не могли дорівняти авторитетові Його слова. Запеклі противники і зухвалі безбожники не могли нав'язати досить сумнівів, щоб захитати віру Христових послідовників щодо вимог Його до всіх людей.

Увесь стародавній Схід, класичний Захід і цілий модерний софістичний світ своєю наукою не дорівнює простій, але глибокій науці Христа. Його наука має печатку небесного походження, тому бліді є всі надбання людського розуму і безсилі є всі намагання людських зловмисних інтенцій впертого спротиву Йому. Хто ж бо може стати проти премудрості Божої? Невже може протиставитись Йому спотворений гріхом людський розум? Коли б людський розум був досконалим, то не шукали б помічі в комп'ютерів.

Діла Господа нашого Ісуса Христа є вбрані в дивні шати чудотворної сили, вони — це повний вияв впливу сили надприродного на природне, це доказ дії духа на матерію. Є люди, які твердять, що, коли б Христос не

чинив чуд, вони повірили б Його словам. Інші, слухаючи Його слів, домагалися чуд для підтвердження їхнього небесного походження. Він зробив усе, щоб задовольнити всіх: Його слова вірні, Його чуда автентичні, тому на підставі тих евіденцій не можна не вірити Йому, але вповні покластися належить на величність Його унікальної особистості та на божественну досконалість Його характеру.

Не забудьмо, що Той, Хто узяв на Себе людське тіло й викладав нам небесну науку людськими словами та зрозумілою мовою, Хто умалив Себе, взявши вигляд Людини і становище Слуги, Хто обмежив Себе до тієї міри, щоб ми мали з Ним неструрбовану страхом або упередженням спільність, — Він дозволив Собі доказати Своє надприродне походження чиненням особливих чуд, які одночасно були вчинками милосердя до грішного людства і доказом Його божественної сили, але над усе те, вони мали ще особливе глибоке духовне значення.

Це є в природі Бога чинити діло любови та милосердя: піклуватися людьми, як Своїми дітьми, уздоровляти їхні недуги, допомагати безсилим і немічним, визволяти з неволі сатани і розв'язувати з пут нечистих духів. Бог, з'явившись у Христі Ісусі на землі, мусив мати силу над людським гріхом, тому Він прощає гріхи, визволяє від сили гріха і каже людині: “Іди і більше не гріши!” Тільки Бог у Христі Ісусі міг діяти з такою досконалістю

сили та з повнотою успіху, як Лікар над лікарями, щоб допомогти зараженій гріхом душі позбутися вічних мук і страждання. Тільки Він міг дати Себе непорочного в жертву, щоб подати усім людям універсальний лік на гріх — Свою дорогоцінну кров, яка обмиває та очищує нас від усякого гріха. Все, що ми потребуємо, — це прийти до Нього й отримати дотик Його пробитої на хресті руки, щоб звільнитися від вини, від сили і від вічних наслідків гріха.

Дорогі друзі, чи прийшли ви вже на візит до Чудового Лікаря вашої душі? Чи відкрили ви ваше зранене серце перед Ним, щоб Він поклав на ваші рани найкращий цілющий бальзам? Прийдіть до Нього, а Він безплатно і напевно допоможе вам, бо Він сказав: “А того, хто до Мене приходить, я не вижену геть”.

Божественне життя Христа — це найбільше чудо! Хто з-поміж людей жив так, як жив Він? Його особистість — унікальна, Його думки — досконалі, Його поведінка — цілком бездоганна, Його діла — щира любов, Його погляд — повнота милосердя, Його життя — святість, без гріха і без помилки, приоздоблено саможертвенністю та самопосвятою для нас. Хто інший міг ходити в такій досконалій святості, в чистоті та в правді серед грішних людей, дотикатись їх і не забруднитись, як Він? Хто міг з повнотою милосердя доторкнутись прокаженого, щоб уздоровити його, і не стати прокаженим? Тільки Бог у Христі Ісусі міг виявити всі божеські

прикмети небесної краси та сили духовного життя, щоб бути досконалою і непорочною жертвою не тільки за мій і за ваш гріх, але також за гріхи людей усього світу й усіх часів.

Тому Христос так безкомпромісно засуджував лицемірів, але, одночасно, Він міг відпустити засуджену Законом грішницю, яка каялася, прощаючи їй усі гріхи, бо Він — більший від Закону, Він — Законодавець. Він уважав, що милосердя потрібно поставити вище від правосуддя і допомогти безсилій людині боротися проти своєї гріховності. Тільки Він міг кинути в обличчя усіх людей виклик: “Хто з вас може докорити Мені за гріх?” Тільки Він міг стояти на суді релігійних і цивільних суддів абсолютно невинний. Хоч несправедливо обвинувачений фарисеями, але навіть Пилат міг сказати про Нього: “Не знаходжу жодної вини в Цьому Чоловікові!”

Однак, чому ж Він був аж так дуже ненавиджений? Чому Його не хотіли прийняти за свого Спасителя? Чому ненавидять Його люди тепер і не хочуть мати з Ним до діла? Чому Він прийшов у цей зіпсутий світ до грішних людей?

Відповідь на це є дуже проста і Він дав її Сам. Бо темрява гріха в серцях людей живить ненависть і злобу проти світла Божої любови та правди. Він прийшов бути світлом для людей і Він сказав: “Я — світло для світу! Хто вірує в Мене, не ходитиме у темряві той!” Він сказав: “Я прийшов дати життя на викуп за багатьох”.

Така чиста, непорочна, свята і досконала жертва Божого Сина могла задовольнити вимоги Божого правосуддя, щоб дати нам Божу праведність. “Отже, мужі-браття, хай відомо вам буде, що прощення гріхів через Нього звіщається вам. І в усім, у чому ви не могли виправдатись Законом Мойсеевим, через Христа виправдується кожен віруючий” (Дії 13: 38-39). Тому вже близько 2000 років Христова Євангелія проповідується всім людям і в ній головною вісткою є прощення гріхів, виправдання від вини і дар вічного життя.

Чи зрозуміли ви вже ту вістку? Чи повірили ви Христові? Чи прийняли ви невимовний дар вічного життя в Христі Ісусі?

Прийдіть і прийміть Господа Ісуса Христа за свого особистого Спасителя тепер!

Як пізнають людину

Мудрець сказав:

— Як ото міць глиняного посуду пізнають по дзвону, так людину пізнають по словах, що злітають з її вуст.

Крах епохи міфів

7.

Смерть псевдобогів

2. Вождь

“Великі вожді більшовицької партії В. І. Ленін та Й. В. Сталін будували і готували більшовицьку партію — партію нового типу, здатну повести пролетаріат на завоювання влади” (ВРЕ, т. 5, ст. 505).

На таких “Геркулесових стовпах” оперлася більшовицька система.

Пропаганда, що від самого початку революційного розбурхання стала чи не найуспішнішою більшовицькою зброєю, сприяла тому, що бовван “вождя” підносився все вище і вище. У культі “Ілліча” ще досі повторюється, що Ленін — “найбільший геній людства”, “вождь і вчитель трудящих усього світу”. Відомий англійський філософ Бертран Рассел при зустрічі з Леніном у Кремлі в 1920 році спостеріг, що поштовх до влади збуджувався в Леніна “вірою у своє вселюдське, навіть космічне призначення”. У Леніна і в його послідовників створилась ілюзія, що тільки перед ним розкрилася тасмниця законів суспільного розвитку. Йому мариться революція не тільки в Росії, а й по цілому світу. Р. Абрамович, що особисто знав Леніна, так і пише: “Несподівано легка перемога над російським — і потенційно над світовим — капіталізмом у жовтні сімнадцято-

го року запаморочила голову не тільки Троцькому, але ще більше Леніну і викликала в ньому приплив чисто фур’єристського буйного утопізму”.

У доповіді про внутрішню політику Ради народних комісарів, виголошеній у Петрограді 12 березня 1919 року, Ленін висловився: “Ми бачимо, що Ради здобувають на Заході все більшу і більшу популярність, і за них борються не тільки в Європі, але й Америці. Скрізь організуються Ради, які раніше чи пізніше візьмуть владу до своїх рук”.

Леніну вторив голова Виконкому Комінтерну Г. Зінов’єв: “Рух іде так головокрутно швидко, що можна з певністю сказати: через рік ми станемо вже забувати, що в Європі була боротьба за комунізм, бо через рік вся Європа буде комуністичною. І боротьба за комунізм перенесеться вже до Америки, і до Азії та інших частин світу”.

Щедро фінансовані німецьким урядом, що зацікавлений був послабленням Російської імперії, за думкою Г. Федотова, Ленін, Троцький та інші з ними “були безтілесними духами (бісами), що прагнули втілитись у будь-якій країні, якби Росія не розвалилась першою”.

У що вилилося це дике марення про світову революцію? Скіль-

ки коштувало воно власному народові?

Антирелігійники свого часу закидали християнству, нібито Бог вимагає від людини такої покорі і жертви, що несумісно з нашим прогресивним і культурним віком. Але тоді ще вони не мали того досвіду, яких жертв і понижень зажадає від них їхній псевдобог.

Ісус Христос сказав: "Пастир добрий кладе життя власне за вівці". І Свою добрість довів щоденною допомогою нещасним та самопожертвою ради добра всього людства.

"Вождь" жовтневої революції так само проголосив добро народу. Але він був учнем Маркса, який у "Комуністичному маніфесті" писав: "Комунізм відкидає вічні істини, він відкидає релігію і мораль, замість того, щоб їх перестроювати". Тому в нього дорога до добра пролягає через диктатуру пролетаріату, яка встановить систему безкласового суспільства. Переїнявши Марксову ідею "диктатури пролетаріату", Ленін пояснював: "Наукове поняття диктатури означає не що інше, як нічим не обмежену, ніякими законами, ніякими абсолютно правилами не зв'язану, безпосередньо на силу оперту владу". Пояснюючи так, він мав на увазі створення такого режиму, при якому насильство ставиться кінцевою метою, знищує всі класи й авторитети, окрім авторитету своєї партії та її культу.

О. Потресов, який разом з Леніном організував газету "Іскра", згадує: "Ленін по суті органічно

не перетравлював думок, відмінних від його власних... Ленін знав лише дві категорії людей і явищ: свої і чужі. Свої, які так чи інакше входять до сфери впливу його організації, і чужі, які до цієї сфери не входять, і, значить, уже через одне це трактовані ним як вороги".

Анжеліка Балабанова, колишня діячка Комінтерну, в книжці "Ленін зблизька" пише: "У тому й була трагедія всього життя Леніна, що, говорячи про братерство і рівність, він породив чи не найжахливішу ієрархію, яка здійснює контроль над людською думкою".

Прихильники дивились на свого "вождя", як на захисника справедливості, і наївно вірили при цьому, що партія справді планує встановити широкую і справжню свободу. І якщо обставини змушують до крайніх заходів проти "ворогів народу", то "вождь і партія не помиляються". Пропаганда не дозволяла підозрівати, що тут велася гра на зміцнення абсолютної і тоталітарної влади.

Для певності такої гри, 7 (20) грудня 1917 року організовується Всеросійська надзвичайна комісія (в оригіналі ВЧК) для боротьби з "контрреволюцією і саботажем". У своїй доповіді на нараді Раднаркому голова цієї комісії Ф. Дзержинський сказав: "Не думайте, що я шукаю форм революційної юстиції, юстиція нам не личить. У нас не повинно бути довгих розмов. І я вимагаю одного — організації революційної розправи".

У 1918 році уряд, що прийшов до влади в ім'я свободи і права, організував по всій країні надзвичайки, — додавши до них "військово-революційні трибунали", "особливі відділи", "надзвичайні штаби", "карні відділи". Уся ця терористична машина не знала простою. Вона нагадувала собою млина, що перемелював нещадно людське життя. Якщо при старому режимі в роках 1821—1906 було скарано на смерть 997 чоловік — за різні злочини, включаючи і замах на коронованих осіб, то в роках 1917—1923 кількість розстріляних сягає астрономічної цифри — 1 861 568 чоловік. Люди гинули від руки офіційних убивців не тому, що поповнили якісь тяжкі злочини, а просто тому, що уряд, непевний себе, боявся вільного обміну думок, що хотів страхом тримати країну в покорі, що чигав на чужу власність, і, зрештою, тому, що насильство лежить в основі його хибної ідеології. Правосуддя підмінила тактика інсценування політичних процесів. Зовсім не помилилось, коли скажемо, що процеси складають істотну частину більшовицького урядування.

Перший показовий політичний процес, так званий процес "церковників", скомпонували 11—16 січня 1920 року. На ньому обвинуватили бывшего обер-прокурора Синоду А. Самарина та трьох інших церковних представників у тому, що вони організували "Московську Раду Об'єднаних Парарфій" і встановили церковну охорону патріарха.

16—20 серпня того ж року — процес "Тактичного центру". Перший удар по інтелігенції. 28 підсудних за те, що вони сходились і обмінювались інформацією. Три роки табору отримала дочка відомого письменника Л. Толстого тільки за те, що вгощала гостей чаєм. М. Бердяєв був присутній на всіх засіданнях цього процесу і в книжці "Самопізнання" зазначив: "Враження від процесу було дуже важке. Це була театральна інсценівка. Все було вирішене наперед".

У березні 1921 року розправа з кронштадцями. Кронштадці називали себе "ударниками революції" за ту допомогу, що вони подали їй. Але коли вони побачили, що здобутки революції опинились у невластивих руках, то 1 березня 1921 року в Кронштадті на Якорній площі зійшлося 16 000 матросів, червоноармійців і робітників на мітинг, щоб заявити свою незгоду з однопартійною диктатурою. Недивлячись на те, що на мітинг приїхав голова ВЦВК М. Калінін, була схвалена резолюція:

"З огляду на те, що теперішні ради не виявляють волі робітників і селян, негайно зробити перевибори рад таємним голосуванням, причому перед виборами перше провести свободну агітацію серед усіх робітників і селян. Ми вимагаємо свободи слова і друку для робітників і селян, анархістів і лівих соціалістичних партій; свободи зібрань, професійних союзів і селянських об'єднань; звільнити всіх політичних в'язнів соціалістичних партій, а та-

кож всіх робітників і селян, червоноармійців і матросів, ув'язнених у зв'язку з робітничими і селянськими рухами; вибрати комісію для перегляду справ ув'язнених у в'язницях і концентраційних таборах; скасувати всілякі політвідділи, так як ні одна партія не може користатися привілеями для пропаганди своїх ідей і отримувати засоби для цих цілей”.

Тридцять кронштадців були послані з цією резолюцією до Петрограда. Там їх заарештували. Червоноармійці, робітники і матроси Кронштадта тоді повстали проти орнопартійної диктатури. 2 березня 1921 року влада в Кронштадті перейшла до рук Тимчасового революційного комітету. Комітет почав випускати газету “Ізвестія”. 8 березня 1921 року газета помістила статтю “За що ми боремось”, в якій вияснювалось:

“Роблячи Жовтневу революцію, робітничий клас сподівався досягнути свого розкріпачення. Внаслідку ж створилося ще більше поневолення особи людини. Влада поліційно-жандармського монархізму перейшла до рук загартбників-комуністів, які трудящим, замість свободи, піднесли щохвилинний страх потрапити до катівні надзвичайки, що набагато своїми жахами перевершує управління царського режиму. Багнети, кулі і грубіянський окрик опричників із чека, ось що після багаторічної боротьби і страждань придбав працівник Радянської Росії. Славний герб трудової держави — серп і молот

— комуністична влада на ділі підмінила багнетом і ґратами ради збереження спокійного, безсумного життя нової бюрократії, комуністичних комісарів та урядників”.

Повстання протрималося тільки 16 днів. “Диктатура пролетаріату” окреслила його “контрреволюційним заколотом у Кронштадті” і ліквідувала частинами 7-ої армії.

Чи ж міг уряд, що агітацією та насильством достався наверх, бути певним свого місця? Неправда і кривда ніколи не мають спокійного сну. У сні і наяву їм ввижаються “вороги”, що скажуть правду та домагатимуться права.

Проте під тиском обставин уряд зробив “крок назад”, і проголосив у березні 1921 року перехід до “нової економічної політики”. Одночасно зосереджує свої сили для удару по інших ділянках суспільного життя.

1922-ий рік ознаменувався початком жорстокого нападу на релігію. Не хто інший, а сам “геніальний вождь” дав тому тон.

19 березня 1922 року Ленін написав циркулярного листа:

“Зовсім таємно. Товаришу Молотову для членів Політбюро.

Я вимагаю, щоб не було зроблено жодної копії при будь-яких обставинах, і щоб кожен член Політбюро, включаючи товариша Калініна, зробив свої завваги на самому документі.

У справі випадку в Шуї, що про нього вже було говорено в Політбюро, я вважаю необхідним прийняти тверде рішення негай-

Кронштадтські матроси-революціонери стріляють по населенню Петрограда 17 липня 1917 р. А в березні 1921 р. повстали проти більшовиків.

но щодо загального ставлення для боротьби в цій ділянці.

Щоб там не сталося, ми мусимо провести конфіскацію церковних коштовностей якнайшвидшим і найрішучішим способом. Таким чином ми забезпечимо себе фондами в декілька сотень мільйонів золотих рублів.

Щоб там не сталося, ми маємо захопити цей фонд у декілька сотень мільйонів або, можливо, декілька білйонів золотих рублів.

Усі міркування показують, що пізніше ми не матимемо успіху, бо жоден інший момент, як тільки страшний голод, не викличе такого настрою серед селянських мас. Саме тепер перевага над реакційним кліром є вповні запевнена.

Я думаю, що буде доцільним не чіпати самого патріарха Тихона.

Чим більше представників реакційної буржуазії та реакційного кліру ми зможемо розстріляти, тим краще.

Ось тепер пора дати народові таку науку, що на багато десятиків років він не відважиться і подумати про будь-який спротив”.

Звичайно, лист цей у СРСР ніколи не був оприлюднений. На нього тільки є посилання у “Повній збірці творів Леніна” (т. 45, 1964 р., ст. 666-667).

У виконання цього циркулярного листа, була створена надзвичайна комісія на чолі з Троцьким і Калініном. Не всім легко було зрозуміти, де знаходилася причина нової хвилі процесів, а з ними розстрілів та грабунку церковного майна.

26 квітня 1922 року розпочався Московський церковний процес. 17 підсудних, священників і мирян, обвинуватили в поширенні патріаршого заклик. Самого патріарха викликали за свідка. Процес закінчився для дванадцятих смертним вироком.

9 червня — 5 липня 1922 року — Петроградський церковний процес. Судили за спротив розпорядженню про здачу церковних коштовностей. Внесено смертний вирок десятиом, з яких шестеро були помилувані.

За даними М. Струве, протягом 1922 року було вбито 2 691 священників, 1 862 монахи та 3 447 монахинь.

8 червня — 7 серпня 1922 року в Москві великий політичний процес. Суд над 32 визначними діячами партії соціалістів-революціонерів. Засуджено 12 осіб до розстрілу.

Максим Горький написав листа до А. Рикова, тодішнього замісника Леніна у Раднаркомі, і став в обороні підсудних.

“Якщо процес соціалістів-революціонерів буде закінчений убивством, — писав Горький, — це буде убивство з наперед обдуманим наміром, мерзенне убивство. Я прошу вас повідомити Троцькому та іншим цю мою думку. Надіюсь, він не здивує вас, бо за весь час революції я тисячу разів вказував радянській владі на безглуздість і злочинність знищення інтелігенції в нашій неписьменній і некультурній країні. Нині я переконаний, якщо есери будуть убиті, цей переступ викли-

че з боку соціалістичної Європи моральну блокаду Росії”.

До протесту Горького приєдналися А. Франс, А. Барбюс і Р. Роллан. Вирок про розстріл дванадцяти есерів було постановлено вважати “умовним”.

Протягом 1923 року велася праця над “впорядкуванням законності”. Були видані кодекси, реорганізовані суди і створено єдиний судовий апарат. Від 15 січня 1923 року Верховний Трибунал переіменовано на Верховний Суд Республіки. Здавалося, настав кінець безсудним розправам, беззаконню і свавілля. Журнал “Крокодил” писав: “Дореволюційна приказка “Страх має великі очі” тепер є пережитком давнини”.

Чи на довго?

21 січня 1924 року, після довгої недуги, Ленін помер. Рана, спричинена кулею Каплан 30 серпня 1918 року, давала себе відчувати протягом його останніх років життя. Що “вождь між нами”, набальзамоване тіло виставили у мавзолеї та висунули гасло: “Ленін помер, але діло його живе”.

Сталін знав, що Ленін не хотів залишити його спадкоємцем свого культу. У своєму заповіті, написаному в грудні 1922 року, а повністю опублікованому аж у травні 1956 року в журналі “Комуніст”, Ленін дав не дуже похвальну характеристику тодішньому генсеку партії:

“Ставши генеральним секретарем партії, товариш Сталін зосередив у своїх руках величезну владу, і я не певний в тому, що

він завжди буде спроможний уживати цю владу з необхідного обережністю. Сталін великий грубіян... Тому я пропоную товаришам обдумати спосіб переміщення Сталіна з цієї посади і замінити його іншою людиною”.

Сталін вважав, що причиною його напружених взаємин з Леніном були інтриги Крупської, і загрозив їй виключенням з партії. Тоді Ленін написав йому шorstкого листа і попередив, що зірве з ним усі стосунки:

“Товаришу Сталіну. Ви мали грубість покликати мою дружину до телефону й вилаяти її... Я не маю наміру забувати так легко те, що проти мене зроблено, а нічого й говорити, що зроблене проти дружини я вважаю зробленим і проти мене. Тому прошу Вас зважити, чи згодні Ви взяти сказане назад і вибачитися чи волієте порвати між нами стосунки. З поважанням. Ленін. 5 березня 1923 р.”

Після цього Ленін жив ще майже десять місяців, але відповіді від Сталіна так і не дочекався.

Сталін використовував усі засоби, щоб серед претендентів на тогу “вождя” накинати її на свої плечі.

Бувший секретар Сталіна, Борис Бажанов, в інтерв'ю, надрукованому 14 березня 1980 року в журналі “Оджі”, оповідає, що у шухляді свого письмового стола Сталін тримав таємний телефон і підслуховував телефонні розмови членів Центрального Комітету. “Це підслуховування телефонних розмов, — пояснює Ба-

жанов, — у певній мірі допомогло йому згодом отримати політичну перемогу.

...За декілька днів до XII з'їзду партії, приблизно 15 травня 1924 року, Крупська розпечатила папери Леніна і представила їх Центральному Комітету. Між паперами був "Заповіт" Леніна, в якому він радив Каменєву і Зінов'єву відсунути Сталіна від справ. Як тільки Сталін довідався про це, він розпочав свою боротьбу за владу з того, що грубо зневажив Крупську, залякав Зінов'єва і Каменєва та добився від них запевнення про те, що його не відсунуть".

21 травня 1924 року Каменєв відкрив пленум і прочитав "Заповіт" Леніна. Тоді, згідно з домовленістю "тройки", сказав: "Товариші, ви всі знаєте, що остання воля Ілліча і кожне слово, сказане ним, є для нас законом. Але в одному відношенні побоювання Ілліча безпідставні. Я маю на увазі нашого генерального секретаря; слова, сказані про нього Іллічем, можуть допровадити до розколу в партії". Каменєв порадив членам пленуму знову затвердити Сталіна на посаді генерального секретаря партії. Більшість голосували за Сталіна; меншість, очолювана Троцьким, голосувала проти Сталіна.

Через півтора року, коли Сталін відсунув від влади Каменєва і Зінов'єва, останній запитав його, чи пам'ятає Сталін засідання пленуму і чи знає він, що таке вдячність. "Звичайно знаю, — відповів Сталін. — Це собача хвороба".

Недивлячись на розрив своїх стосунків з Леніном, після його смерті Сталін прилюдно діє так, ніби він був одним з найближчих Ленінових соратників, виплітає до його історії свою, аби уже по готових східцях його культу легше самому вибратися на його вершину. Доки у Кремлі належно зорієнтувалися в його замірах, на партійному обрії з'явився "другий Ленін". "Сталін — достойний продовжувач діла Леніна чи, як кажуть у нас в партії: Сталін — це Ленін сьогодні", — установила правилом нововидана "Коротка біографія", і зобов'язувала всю партію дивитись на нового "вождя" тільки через такі окуляри.

Соратники Сталіна розуміли, що його переслідусь манія величчя і влади, як і їх, тому, як сказав Хрущов, перетворювали його в "надлюдину, наділену надприродними якостями, що наближали його до божества", а при цьому "божестві" зміцнювали і своє становище.

Казахський акин Джамбул, наприклад, у віршах, надрукованих у "Правді", винаходив такі порівняння: "Сталін вище Гімалаїв, ширше океану, яскравіше сонця". Поети і письменники, ніби вийшли на змагання, хто зуміє витиснути з музи найдотепнішу похвалу: "Світять зорі стародавнього Кремля, з нами Сталін — комунізму прапор" (О. Сурков). "Закони Сталінські дихають перед народом, як квіти, коли прочитаєш їх чи почуєш, як медом, насолодишся ти" (А. Софу).

Епітети стали невід'ємним додатком до імені: "геніальний вождь народів", "корифей науки", "любимий отець", "великий керманіч", "перетворювач світу", "сонце"...

"Культ особи", як згодом цей вираз увійшов до лексику, супроводився стисло встановленою церемонією. Коли називали ім'я Сталіна в члені почесної президії, всі повинні були встати і вітати бурхливими оплесками. Невільно було сидіти, розмовляючи по телефону із Сталіном. Невільно було при друкуванні переносити ім'я Сталіна, ділячи його на склади. Якщо цитувати Сталіна, то цитувати належало так: "товариш Сталін учить".

Преса не встигала друкувати всього того фіміамного кадіння, що надходило від літераторів, різних організацій та установ. Газета "Правда" 17 лютого 1950 року пішла так далеко, що заговорила мовою містики:

"Якщо ти, зустрівши труднощі, раптом усумнився в своїх силах, — подумай про нього, про Сталіна, і ти отримаєш потрібну певність. Якщо ти відчув утому тоді, коли її не повинно бути, — подумай про нього, про Сталіна, і втома відійде від тебе. Якщо ти шукаєш правильне вирішення, — подумай про нього, про Сталіна, і знайдеш це вирішення".

(Далі буде)

І. Беркута.

Не самотній

Самотню людину спитали, чи не набридла йому самотність.

Він відповів:

— Я зовсім не самотній. У мене є Бог. Коли я хочу, щоб Він говорив до мене, я читаю Святе Письмо. Коли мені захочеться самому до Нього говорити, я молюсь.

Мудрець сказав:

— Дитино моя, не сумуй про те, що тебе не оцінили, тому що ніхто не може відійняти того, що ти зробив.

ПРИТЧА ПРО КУКІЛЬ

Матв. 13:24-30, 36-43.

Ісус Христос навчав в той час,
Коли людей зійшлося доволі,
Як чоловік посіяв раз
Пшеницю на своєму полі.

Щасливий, він чекає жнив.
З півроку треба їх чекати.
Втомивсь, сівачку залишив,
І сам пішов додому спати.

І ось страхіття: Як він спав,
Й чогось лихого не надіявсь,
У північ ворог його встав,
В пшеницю кукілю насіяв.

Пшениця сходить і росте,
Щоб своєму панові вгодити.
Кукіль буяє і цвіте,
Аби пшеницю заглушити.

Приходять слуги й гомонять:
“То ж ти пшеницю, пане, сіяв!
Що сталося, ми хочем знать, —
Хто зло таке нам заподіяв?”

І відповів тим слугам пан:
“Це ворог, чоловік, — ми знаєм”.
“О, пане наш, — підем на лан
І той кукіль повириваєм!”

“Ні, — пан промовив із жалем, —
Боюсь, щоб ви не розпізнали,
Щоб часом разом з куколем
Пшениці не повиривали.

Лишіть, нехай разом ростуть
До жнив. Усе жнива покажуть.
Тоді кукіль найперш зберуть
І для вогню мерщій пов'яжуть.

Пшеницю любую мою
В розкішні клуні позбирають.
Не буде там вже сліз, жалю,
Насильства злого куколю
Вони ніколи не зазнають”.

Є в кожній притчі зміст і ціль.
Скажи, мій брате й сестро мила,
Чи притча тая про кукіль
Для тебе добре зрозуміла?

Чи знаєш, що то є кукіль?
Кукіль — безбожники в цім світі,
Що вірним спричиняють біль, —
Їх доля у вогні горіти.

Пшениця, про яку Христос
Сказав збирать, — хай в клуні буде, —
То Богом вибраний народ,
Усі Христом спасені люди.

А ворог той — то сатана,
Що розсівав кукіль на полі.
У його кігтях не одна
Душа загинула в неволі.

Ті слуги — ангели з небес,
Що Божим дітям помагають;
Чимало через них чудес
Спасені люди оглядають.

Жнива — це світові кінець.
Женці небесні позбирають
Кукіль, спокусу, й накінець
У піч вогненну повкидають.

Тоді у небі, у Отця,
Як сонце, праведні засяють;
Їх щастя буде без кінця!
Про те вони сьогодні знають.

Адам Штурма

УНІКАЛЬНІ ЧУДА ІСУСА

14.

Засвідчуючи про Господа Ісуса Христа перед народом у Єрусалимі, в день П'ятидесятниці, ап. Петро вжив ті головні три слова: динаміс, терас і семеїон, — "Ісуса Назарянина, Мужа, що Його Бог прославив вам силою, і чудами, і тими ознаками (знаменами в Огієнка), що Бог через Нього вчинив серед вас, як самі ви те знаєте... ви руками беззаконників розп'яли та забили" (Дії 2: 22-23).

Крім тих слів для означення надприродних діл Христа вживаються ще інші слова: "велике" (мегалейос) в Лк. 1:49; "славні вчинки" (ендоксос) в Лк. 13:7; "дивні діла" (парадоксос) в Лк. 5:26; "чудові речі" або справи в Огієнка "чуда" (таумазіос) в Мт. 21:15.

Наведені слова для окреслення Христових чуд говорять про різні аспекти Його діла для грішного людства. Такими вони мусили бути, бо люди, до яких Він прийшов, не так захоплювалися самим чудом, як його значенням, його змістом та його метою. Їм більше цікаво було знати, на що дане чудо вказує, яка є його ознака. Вони навіть приходили й вимагали від Христа, щоб Він дав їм ознаку свого месіянського посланництва, — Мт. 12:38-42, 16:1-4, Мк. 8:10-12, Лк. 11:16, 1 Кор. 1:22. Справді Христос

дав їм багато ознак, про що говорить ап. Іван у своїй Євангелії, тільки те слово є перекладене словом "чудо", а має бути "ознака". "Через те й зустрів натовп Його, бо почув, що Він учинив таку ознаку" (Ів. 12:18). "І хоч Він стільки ознак перед ними вчинив був, та в Нього вони не ввірували, щоб справдилося слово пророка Ісаї... Це Ісаї сказав, коли бачив славу Його, і про Нього звіщав" (Ів. 12:37-38, 41).

Тому ми мусимо також старатися розуміти глибину того значення, бо Христові чуда — це притчі на ділі. Прихід месіянського Царства мав відзначатися двома дуже важливими характеристиками за провіщенням пророків Старого Заповіту: матеріальним добробутом і володінням духовної сили над матеріальним світом. А, вийшовши на Своє служіння, Христос сказав, що Царство Боже наблизилось, тому люди побачили евіденції провіщених і сподіваних його характеристик.

Коли Христос уздоровив прокаженого, Він також простив йому гріхи, бо так само, як для прокаженого тілом найбільшою потребою було очиститися від прокази, для його душі потрібне було ще очищення від гріхів. Це саме побачимо, як Христос чинив чуда в інших відношеннях. Для

нас, як для членів Церкви, протягом усіх віків важливим є збагнути духовну глибину Христових чуд. Саме це буде дальшою метою нашого вивчення унікальних чуд Ісуса.

Христос учинив багато більше чуд, як записано в Євангеліях, і про них довідуємося з багатьох місць у Євангеліях. Про деякі чуда тільки загально згадано в таких місцях: Мт. 4:23-24, 8:16, 9-35, 10:1, 8, 11:4-5, 20-24, 12:15, 14:14, 36, 15:30, 19:2, 21:14, Мк. 1:32-34, 39, 3:9-12, 22, 4:2, 6:5, 7, 13-14, 53-56, 16:17, Лк. 4:40-41, 5:15, 6:17-19, 7:21, Ів. 2:23, 3:2, 6:2, 7:31, 11:47, 12:37.

Христові чуда мали особливий вагу, значення і потребу для ізраїльського народу, про що підкреслив ап. Павло: "Вони ізраїльтяни, що їм належить синівство, і слава, і заповіді, і законодавство, і богослуження, і обітниці, що їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він над усіма Бог, благословенний навіки, амінь" (Рим. 9:4-5).

Христос прийшов до того народу, якому був обіцяний Месія, тому-то й потрібно було докласти всіх зусиль і старань, щоб вони зрозуміли час відвідин своїх. Тому Христос робив чуда, з яких вони дивувалися, киваючи головами, Він давав їм спеціальні ознаки, Він показав їм Свою духовну, надприродну силу, Він чинив перед ними діла, яких не чинив ніхто інший перед Ним, — тому вони повинні були все-таки пізнати, що то Він, і повірити в Нього, як у Месію. "Коли б Я серед них не вчинив був тих діл

(ерга), яких не вчинив ніхто інший, то не мали б гріха. Та тепер вони бачили, — і зненавиділи і Мене, і Мого Отця" (Ів. 15:24).

Отже, метою Христових чуд було головним чином те, щоб люди в Ізраїлі повірили в Нього, що Месія прийшов. "То багато-хто ввірували в Його Імення, побачивши чуда Його, що чинив" (Ів. 2:23). Завважте, що вони через Його чуда повірили в Його Імення: "Ісус" — Спаситель Бог, а "Христос" — Месія, — це було Його Імення, в яке їм потрібно було повірити, щоб спастися від вічної загибелі. Тому ті ознаки і чуда були абсолютно необхідні для ізраїльського народу за словами Христа: "Як ознак тих та чуд не побачите, не ввіруєте!" (Ів. 4:48).

Далі, належить перевірити докладно ще такі місця: Ів. 11:41-42, 12:37, 14:11, тут потрібно звернути увагу на слово вчинки (ерга), тобто на Його чуда. У продовженні проповіді Христової Євангелії апостолами до ізраїльського народу також були потрібні чуда: "І був острах у кожній душі, бо багато чинили апостоли чуд і ознак" (Дії 2:43, пор. 4:30, 5:12, 8:13, 14:12, 19:11, Рим. 15:18-19).

Іншою причиною потреби чуд Христових було сповнити пророцтва Старого Заповіту відносно Месії, що Він буде їх чинити серед народу (Іс. 35:5, пор. Мт. 11:5; Пс. 146:8 пор. Мт. 9:27-31, Ів. 9:6-7; Іс. 53:4 пор. Мт. 8:17). Христос чинив ті чуда й казав їм дослідити Писання, бо там так

про Нього було написано (Ів. 5: 39-40).

Христос робив чуда, щоб заманіфестувати перед людьми той важливий факт, що Він чинить волю Свого Небесного Отця (Ів. 6:38, 10:10, Євр. 10:7). Христос хотів, щоб вони зрозуміли, що в Його чудах була дія божественної сили, сили Духа Святого, й що Він виконує Боже посланництво, переднакреслене пророками в Старому Заповіті.

Христові чуда були доказом дії надприродної сили також у духовній сфері, тому Він звільняв людей від неволі сатани, від демонів, від злих духів, які опанували їх і мучили. Христос руйнував силу влади сатани над людьми (Мт. 8:28-34, 9:23-33, 12:22, Мк. 1:23-28, Лк. 11:14). У приході Христа на землю Царство Христа та царство сатани стало в безпосередній конфронтації. Христос продемонстрував перед людьми Свою силу в духовній сфері, як Той, Хто прийшов знищити справи сатани та повалити його царство, а його самого вигнати геть. "Тепер суд цьому світові. Князь світу цього буде вигнаний звідси тепер" (Ів. 12:31).

Христові чуда дуже сильно свідчили про те, що Він прийшов і приніс для людей нове життя, життя достатку, краси, чистоти та здоров'я під усяким оглядом. Направити зіпсуте до крайности гріхом життя людей вимагало надприродного чуда. Тільки Христос міг це учинити, але Йому потрібно своє життя довірити, як Небесному Лікареві, як Доброму

Пастиреві й Опікунові наших душ. "Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали" (Ів. 10:10).

Своїми чудами Христос доказував те, що Він — Месія, що Він — Син Божий, бо Він чинить тільки те, що почув від Отця, підкреслюючи тим Свою одність з Отцем (Ів. 5:17-21); в наведеному місці належить звернути увагу на те, що Христос відносив свої слова до своїх чуд: "І покаже Йому діла (ерга) більші від цих, щоб ви дивувались" (Ів. 5:20, пор. Ів. 5:30-36). В Ів. 5:36 Христос уживає знову слово "ерга", тобто діла — чуда (не "справи", як у Огієнка), які Він чинив, щоб доказати, що Він — Месія, Син Божий. До своїх діл — чуд відноситься Ісус ще в таких місцях: Ів. 10:25, 36-38, 14:10-11, 15:24, 20:30-31, Дії 2:22.

Христові чуда правили для людей чудовим свідченням, що Бог був з Ним. Це розуміли навіть старші в Ізраїлі, про що засвідчив Христові Никодим, коли прийшов до Нього уночі (Ів. 3:2, 9:16), але і народ свідчив про це також, бо бачив, що великі речі чинив перед ними і для них Христос.

Чудами, як ділами любови і милосердя до хворих, недужих, калік і уполікованих, Христос прославляв Бога (Мт. 9:8, 16:31, Мк. 2:12, Лк. 4:15, 5:25-26, 7:16, 13:13, Ів. 2:11, 11:47). Ніщо більше не зворушує людей, як Божа любов, Його ласка і милосердя до бідних людей, які потребували Небесного Лікаря для свого тіла і душі. Дотиком Своєї цілющої

руки Господь забирає людські болю, висушував їхні сльози, гоїв їхні рани, давав їм зір, давав їм мову, слух, сили, здоров'я, а навіть прощав їхні гріхи, — як можна не славити Бога за все, що Христос чинив для людей! Як можуть сьогодні люди не дякувати і не славити Бога за таке велике спасіння, яке Він нам дав у Христі Ісусі!

Вплив Христових чуд на народ був надзвичайно великий, настільки великий, що кинув старших народу — книжників і фарисеїв — у тривожну паніку. Вони налякалися до тієї міри, що скликали раду, на якій казали: "Що маємо робити, бо Цей Чоловік пребагато ознак (в Огієнка "чуд") чинить? Якщо так позо-ставимо Його, то всі в Нього ввірують, — і прийдуть римляни, та й візьмуть нам і край, і народ!" (Ів. 11:47-48).

Справді, справа була тільки для них небезпечна й того вони дуже боялися, бо, повіривши в Христа, народ відвернувся б від ворожого Богові та Його святий волі духовного проводу ізраїль-

ського народу, а пішов би за Христом. Слова, що відносяться до римлян у наведених словах, були розраховані на те, щоб ще більше налякати молодшу генерацію книжників і фарисеїв, яким дуже добре велося в такій системі, яка тоді була. Вони немилосердно обдирали зо свого народу, що тільки могли, вони чинили всяку кривду для бідних і безборонних людей, вдів, сиріт. Вони були законниками, які знали маніпулювати законами так, щоб тільки їм вийшло на користь. Тому старші представляли для них таку ситуацію, що прийдуть римляни і заберуть їм і край, і народ, а до такого вони не могли за жодну ціну допустити.

Коли ж Христос в'їхав на ослаті в Єрусалим, як Цар, після воскресіння Лазаря, увесь натовп зустрів Його і славив Бога (Ів. 12:17-18). Але безраді фарисеї говорили між собою: "Ви бачите, що нічого не вдієте: ось пішов увесь світ услід за Ним!" (Ів. 12:19). Це була вершина впливу і дії Христових чуд на народ.

(Далі буде)

ДВА ХАРАКТЕРИ

Попереду маячила його засмагла спина. Він ступав по м'якому мулу, поступово занурюючись у чисте вранішнє море.

Раптом зойкнув, схопився за ногу. Потім витяг із води заржавілу дротину.

— Неподобство! — і зозла жбурнув знахідку вбік.

"Хай ще хтось настромиться, — подумалося мені. — Невже важко зробити кілька зайвих кроків і закинути непотріб

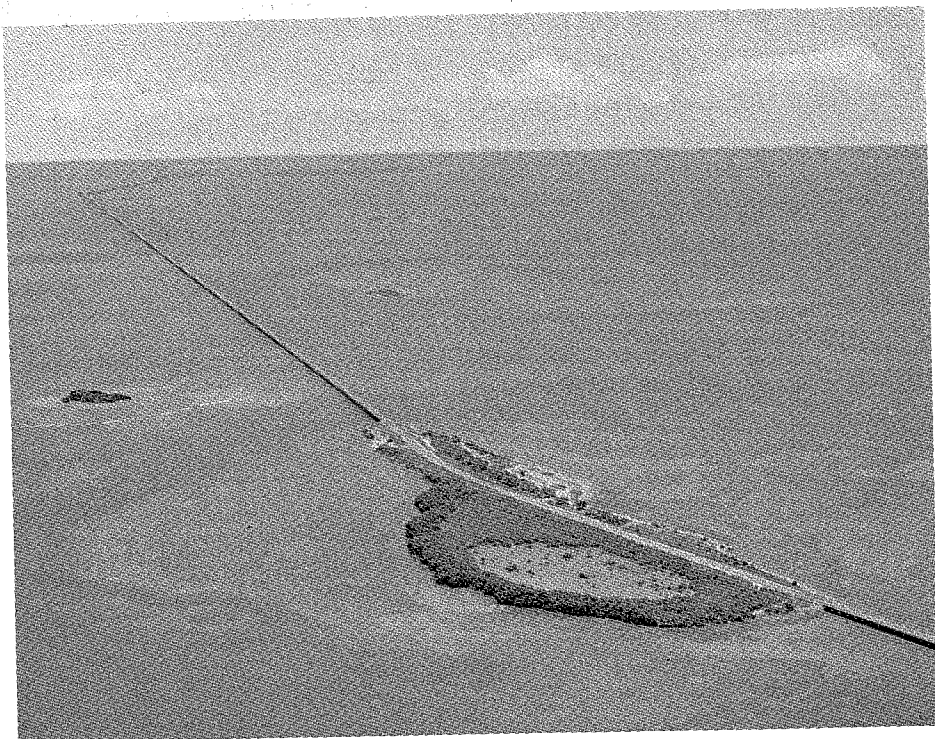
у куші?"

І відразу ж пригадалося...

Двоє розмовляли біля відчиненого вікна вагона. Один з них держав у руці шкіряні рукавиці і махав ними. Раптом одна з них впала за вікно. І вмить навздогін їй полетіла друга, кинута вже навмисно. Комусь послужить пара гарних рукавиць!

Два кидки — два характери.

СВІТ НАВКОЛО НАС

Мальовнича Америка.

Дорога на Кі-Уест.

ЗАВБАЧЕННЯ КЛІМАТУ

Навряд чи знайдеться людина, яку б не цікавив прогноз погоди на найближчі дні. А прогноз на багато років наперед? Чи потрібен він? Ще б пак! Але довгочасний прогноз погоди — це завбачення клімату.

Клімат земної кулі зовсім не постійний. Досить згадати низку великих зледенінь або потепління, що почалось наприкінці минулого століття і особливо посилилось у 20—30 роках нашого століття. Однак якщо раніше причинами цих коливань

були природні процеси, зв'язані із зміною величини сонячної радіації, то нині на клімат усе дійовіше впливає сама людина.

Промисловість і транспорт спалюють щороку мільярди тонн нафти та вугілля. В результаті тільки за останні десятиріччя вміст вуглекислого газу в атмосфері зріс на 10—15% і продовжує збільшуватися приблизно на 0,2% за рік. Він сприяє так званому “парниковому ефекту” в нашій атмосфері — вільно пропускає до поверхні планети короткохвильове випромінювання Сонця, але затримує довгохвильове теплове випромінювання Землі, не даючи йому виходити в космічний простір.

З підвищенням температури на Землі вже на кінець нашого століття межі морських льодів почнуть відступати до полюса, відбудеться перерозподіл опадів. Повітря, особливо у високих і середніх широтах, значно прогріється, підвищиться рівень Світового океану. Зміниться режим вітрів і опадів.

Та людина вже достатньо озброєна технічно, щоб активно втрутитися в справи природи. Коли якісь моменти наступної зміни клімату будуть визнані небажаними, то ще до їх настання можуть бути розроблені заходи для відвернення несприятливих наслідків.

М. І. Б.

3 блокнота туриста

У ХАЩАХ КОЛУМБІ

Тропічна злива переїждить по тростинному даху невеличкої хатини. Чоловік сидить біля столу, знімаючи шкіру з крихтих кокоа — так місцеві індієці називають жаб, з яких добувають отруту для своїх смертоносних стріл. Чоловік добре знає її силу і вживає всіх заходів, аби жодна краплина не потрапила йому на пальці.

Крізь двері видно річку Сан-Хуан. Вона здулася від дощів і несе свої каламутні води повз селище Плая де Оро, що потопав у рідкій багнюці та пишних пальмах. Зливи тут — звичайне явище, бо джунглі Хоко чи не найвологіше місце на землі. Щороку над цією територією на березі Тихого океану з неба виливається сім з половиною метрів води на квадратний сантиметр.

У цьому тепличному кліматі живуть дивовижні створіння, серед них — чорна з жовтими смугами жаба кокоа. Це земноводна тварина, така маленька, що вміщується у чайній ложечці. Однак її шкіра виділяє отруту, сильнішу за всі відомі людям. Протягом сторіч індієці Хоко змащували нею дротики для своїх духових рушниць. Багато які отрути, наприклад, кураре, строфантин, використовуються зараз як ліки. Їх застосовують у хірургії і для лікування серцевих захворювань. Можливо, рідина, яку виділяє шкіра кокоа, теж зараджує хворим. Саме це й цікавить дослідника, котрий препарує жаб. Він бере до рук ще одну тварину. Націлює на неї маленькі ножиці. І раптом — незрозуміло, як це сталося, — гострий кінчик ножиць

устромяється йому в палець. Він підносить руку до рота. Висмоктує кров. Відчуває сильний металевий присмак. Нестерпний біль обпікає все тіло. А за хвилину починається набряк горлянки. Від панічного страху обличчя дослідника зрошується потом. Він знає, що протиотрути не існує. Гарячково хапаючи ротом повітря, він лягає на похідне ліжко і безупину повторює: "Ти можеш дихати! Ти повинен дихати!" Цілу годину його тіло зводять корчі. І щоразу, коли судомастискає горло, чоловік примушує себе через силу ковтати єдину, крім дошової води, рідину, що є в його хатині, — томатний сік.

Біля входу юрмиться з півдесятка мокрих од зливи людей. Тримаючи загорнутих у листя жаб, вони чекають, поки дослідник годе́н буде забрати їх і сплатити гроші. Важко сказати, як близько того дня підступила до людини смерть. Поступово спазми послабшали. На щастя, трутизна була не концентрована, і чоловік одразу ж висмоктав її з рани. По двох годинах він уже був на ногах.

Хоч кокоа відомі натуралістам із середини XIX століття, вони майже не привертали до себе уваги до 1961 року, коли дослідники довідалися від індіців Хоко про їх отруйну силу. З першої партії жаб — їх було п'ятдесят — лиш семеро перенесли важку подорож з Колумбії до однієї з медичних лабораторій у ЗСА. Але скоро й вони загинули. Та вченим пощастило екстрагувати з п'ятдесяти мертвих тварин досить отрути і дослідити її. Наступного разу з Колумбії надійшла партія смертоносно́ї речовини, зібраної з 2 400 кокоа. З неї одержали тридцять міліграмів чистої кристалічної отрути. Ця крихта, однак, здатна була вбити три мільйони мишей!

Найкращі мисливці на "жаб смерті" — чоловіки з племені коло. Ось як описує

полювання на цих маленьких істот один з учасників експедиції за кокоа.

Індієць на ім'я Квініко наближається до болота, схиляється долу, підносить руку до обличчя і, рухаючи пальцем по надутій щоці, імітує писк кокоа. "Пі-пі-пі", — і замовк, по хвилині знову видає той самий звук. Деякий час нерухомо сидить, а тоді знову пищить. "Пі-пі-пі", — відгукнулася жаба. Але звідки? Аж тут Квініко підстрибнув, сам скидаючись у цю мить на велетенську жабу, і опустився навпочіпки на відстані одного ярда. Блискавичним рухом зірвав з якоїсь рослини листок, скрутив з нього кульок, жбурнув туди жабу і зав'язав ліану. Полювання тривало. Індієць напружено прислухалися, визначаючи відстань до своєї жертви. Коли жаба була задалеко, вони нечутно повзли до неї, зупинялися, пищали. Крихітна кокоа відповідала, і мисливець робив стрибок.

Цей метод полювання такий же давній, як і культура племені коло. Колись індієць ловили кокоа, готуючись до війни із сусідніми племенами, тепер вони користуються отруєними дротиками лише для добування їжі.

Кокоа виділяє отруту під впливом спеки чи холоду або відчуючи біль. Тому індієць "заряджають" свою зброю трутизною так. Мисливець тримає жабу над багаттям і тре вістрям дротика по її спині. Спіральний наріз на кінчику дротика просякається смертоносними виділеннями, що стікають зі шкіри. Однієї кокоа вистачає на п'ятдесят дротиків. Висушена отрута зберігає свою смертоносну силу протягом п'ятнадцяти років.

Стародавні художники з індійських племен, що населяли територію сучасної Колумбії, прикрашали посуд зображеннями гігантських земляних черв'яків. 1956 року індієць, котрі живуть високо в Андах, у південно-західній Колумбії,

знайшли п'ять таких черв'яків завдовжки сімдесятп'ять сантиметрів кожен.

І ось група дослідників рушає в гори, аби на власні очі побачити ці дивовижні, мало не міфічні створіння. Довгі години піднімаються вони оксамитово-блакитними схилами Колумбійських Анд. На висоті 2 370 метрів сідають на коней. Рانونок. Люди запинаються у шерстяні пончо, щоб захиститися від пронизливого холоду. Невдовзі дослідники добуваються до місця, вказаного індіями. Кілька десятків ударів мачете — і перед ними справді велетенський черв'як: його довжина — півтора метра, діаметр — понад п'ять сантиметрів. Волога шкіра тварини міниться синявими й зеленами барвами. У людей, так би мовити, неприємних ці створіння своїм виглядом і ритмічно-конвульсивними рухами вологих слизьких сегментів можуть виклика-

ти тільки відразу. Але натуралісти були у захваті. Вони бачили на власні очі, могли торкнутися істот, чие існування ще зовсім недавно бралось під сумнів.

Гігантські черв'яки населяють вузьку смугу на висоті від трьох до трьох з половиною тисяч метрів, де кінчаються листяні ліси, і на високогірних луках. Вони живуть колоніями на невеликій глибині, на гребенях гірських пасм, горбів.

Навіть знайшовши колонію черв'яків, видобути із землі її мешканців нелегко. Щоб витягнути черв'яка неушкодженим, необхідно, аби його тіло бодай наполовину вистромлювалось із землі. Бо створіння ці досить сильні, і часто в руках опиняється лише половина черв'яка.

Інколи його можна побачити просто на поверхні землі. Часом цьому сприяють зливі дощі, які примушують черв'яків облишати свої домівки.

З історії речей

"ФОРТЕ" І "ПІАНО"

Серед незбагненної кількості музичних інструментів провідне місце займає фортепіано. Широта звукового діапазону зробила його бажаним гостем не тільки в домашній обстановці, але й у великих концертних залах.

Коли і хто винайшов "короля" музики? Історія називає нам двох творців і дві дати винайдення цього інструмента. Спершу в 1708 році це зробив італійський майстер Б. Кристофорі, пізніше, у 1729 році, незалежно від італійця форте-

піано змайстрував німецький винахідник Г. Штёттер.

Успіху нового інструмента сприяли дві особливості його конструкції. Вони полягали в заміні пташиного пера чи металевої пластинки дерев'яним молоточком, який вдаряв згори по струні. Звук став гучним і різноградаційним, що й відбилося в назві інструмента (від італійських слів "форте" — гучно і "піано" — тихо).

О. С.

НЕХАЙ ІСНУЄ ВСЕУКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА

З приємністю треба ствердити, що відносини між нашими Церквами наглядно переминюються у християнсько-братерські. А до того, звичайно, спричинюються певні потягнення окремих осіб.

От хоча б: в органі УГПЦ "Вісник" серед жертводавців на пресовий фонд можна було не раз помітити й ім'я католицького Владика Митрополита Максима з Вінніпегу. І цих пару доларів не є лише звичайними грошми; вони теж промовляють до католика: шануй та люби православного українця.

Та на особливе відмічення заслуговує коротенький, можна назвати історичного значення, лист православного священика до редактора журналу Баптистської Церкви "Віра й Наука" (ч. 105 з 1979 р.):

"Вельмишановний
Пане Редакторе!

Почуваюсь до милого обов'язку висловити Вам велике признання і братню подяку за таке вміле та змістовне редагування Вашого цінного журналу. Здається, що Ваш журнал, серед мало-змістовної, на жаль, нашої сучасної української преси, чи не єдиний, який так вміло та глибоко змістовно аналізує в статтях його співпрацівників та дописувачів справи духовно-морального та культурно-освітнього, як також національного характеру.

Молимо Господа, щоб допоміг Вам і надалі у Вашій праці

на добро і користь усім вірним нашої Церкви та нашого боголюбивого і багатостраждального українського народу.

Щастя Вам Боже на все добре!
З любов'ю в Христі Господі

Ваш о. Іван Стус"

І журнал "Віра й Наука" з його добірними дописувачами, серед яких вирізняється Володимир Домашовець, справді вартий такого признання. А його непересічному редакторові І. Беркуті Сам Той, Хто над нами, диктує передові-редакційні статті. Їх повинні передруковувати органи й інших Церков.

Нехай же лист Всечеснішого о. І. Стуса буде прикладом для священиків і пасторів-проповідників — у першу чергу хай зникнуть остаточно з проповідниць взаємообразливі слова, замінивши їх пошаною та братерсько-українською любов'ю.

Нехай серед вірних усіх українських Церков запанує переконання: *моя Церква добра для мене, а його Церква добра для нього.*

Нехай він — лист — буде дороговказом до духового об'єднання вірних усіх наших Церков в одну Всеукраїнську Церкву в різних формах: православній, католицькій, баптистській...

І нехай же вона — Всеукраїнська Церква (свого роду й Патріархат) — для українців різних віровизнань буде *найкращою*.

С. Н о в и ц ь к и й
"Канадський Фармер", 18 лютого 1980.

ВІРА Й НАУКА

НОВІ ВИДАННЯ

Виходить з друку книжка "Світло і тіні" д-ра Івана Беркуті, гол. редактора журналу "Віра й Наука". Видає Видавництво "Дорога Правди".

Книжка про майбутні події, базовані на Святому Письмі та сучасному розвиткові історії.

Книжка ділиться на слідуєчі розділи: Бунтівлива планета, Сліди першого бунту, Великий план, Звірина з моря, Таємниця беззаконня, Час гніву, Горе, Армагеддон, Тисячолітнє Царство, Кінець зла, Книга життя, Вище буття.

Можна посилати замовлення:

"Doroha Prawdy", P.O. Box 3, Station D,
Toronto, Ont., Canada — M6P 3J5

Видавництво "Кирило-Методіївське Братство" видало дві монографічні праці, як інформаційний матеріал біблійного й народного змісту.

1. Гр. Домашовець. "БІБЛІЯ І МОВИ НАРОДІВ". 48 стор. друку. Відповідна обкладинка. Ціна \$1.50.

2. "ДАНИЛКО І ЄГИПЕТСЬКА ТЕМРЯВА". 24 стор. друку.

а) Олекса Стороженко. "Данилко". Оповідання, цікаве фолклором і релігійністю.

б) Л. Жабко Потапович. "Єгипетська темрява". Оповідання було друковане в "П. Правди" 1936 року. Ціна 50 центів. Обидві ці книжки висилається разом.

Замовлення посилати на адресу:

Rev. G. Domashovetz
34 Park Place
Morris Plains, N. J. 07950
U. S. A.

Думки

Живи так, наче маєш завтра вмерти, а роби так, наче маєш вічно жити.

Вдячність і пшениця родять лиш на доброму ґрунті.

Не шануй людину по чину, шануй чин по людині.

У любови дві дочки: добрість і терплячість.

Щедрий, даючи, збагатіє, — скнара, беручи, збідніє.